

Acord de la Comissió Tècnica de Coordinació de data 20 de juliol de 2021, pel qual s'aprova el catàleg de vestigis de la guerra civil i la dictadura en l'àmbit de la Comunitat Valenciana, la relació dels elements contraris a la memòria democràtica i la dignitat de les víctimes que hagen de ser retirats o eliminats per no haver sigut retirats o eliminats voluntàriament, i els criteris generals d'actuació sobre els vestigis de la guerra civil i la dictadura.

La Llei 52/2007, de 26 de desembre per la qual es reconeixen i amplien drets i s'estableixen mesures en favor dels qui van patir persecució o violència durant la guerra civil i la dictadura, va marcar l'inici de les polítiques memorialistes en el conjunt d'Espanya.

Val la pena recordar l'objecte d'aquesta llei: *«La present Llei té per objecte reconèixer i ampliar drets a favor dels qui van patir persecució o violència, per raons polítiques, ideològiques, o de creença religiosa, durant la Guerra Civil i la Dictadura, promoure la seua reparació moral i la recuperació de la seua memòria personal i familiar, i adoptar mesures complementàries destinades a suprimir elements de divisió entre els ciutadans, tot això amb la finalitat de fomentar la cohesió i solidaritat entre les diverses generacions d'espanyols entorn dels principis, valors i llibertats constitucionals».*

En aquesta llei, per primera vegada, s'estableixen una sèrie de mesures en relació amb els símbols i monuments commemoratius de la guerra civil i la dictadura, sustentades a evitar tota exaltació de la revolta militar, de la guerra civil i de la dictadura.

L'article 15.1 de la citada llei estableix que *"les Administracions Públiques, en l'exercici de les seues competències, prendran les mesures oportunes per a la retirada d'escuts, insígnies, plaques i altres objectes o esments commemoratius d'exaltació, personal o col·lectiva, de la revolta militar, de la Guerra Civil i de la repressió de la Dictadura"*, i afig en el seu apartat 3, que *"el Govern col·laborarà amb les comunitats autònomes i les entitats locals en l'elaboració d'un catàleg de vestigis relatiu a la Guerra Civil i la Dictadura"*.

Amb diversos anys de retard des de l'entrada en vigor d'aquesta llei, en la Comunitat Valenciana es va aprovar la creació d'una Comissió Tècnica de Coordinació per a l'elaboració d'un catàleg de vestigis relatiu a la guerra civil i la dictadura, mitjançant Resolució de 26 d'octubre de 2015 (DOGV núm. 7646, de 29-10-2015) i també un Comité Tècnic d'Experts per a la valoració de la retirada de vestigis relatiu a la guerra civil i la dictadura a la Comunitat Valenciana, mitjançant Resolució de 14 de març de 2016 (DOGV núm. 7748, de 29-03-2016).

En tots dos casos es van constituir com a grups de treball adscrits a la conselleria que en aquell moment tenia les competències en matèria de memòria democràtica, això és, la Conselleria de Justícia, Administració Pública, Reformes Democràtiques i Llibertats Públiques.

Posteriorment es va promulgar la Llei 14/2017, de 10 de novembre, de la Generalitat, de memòria democràtica i per a la convivència de la Comunitat Valenciana, que en el seu article 39.1 es declara contrari a la memòria democràtica i a la dignitat de les víctimes: *"a) L'exhibició pública d'escuts, insígnies, plaques i altres objectes o esments, com el nomenclàtor de carrers,*

inscripcions i altres elements adossats a edificis públics o situats en la via pública realitzats en commemoració, exaltació o enaltiment individual o col·lectiu de la revolta militar de 1936 i del franquisme, dels seus dirigents o de les organitzacions que van sustentar el règim dictatorial". I en el seu apartat 2, contempla un mandat, dirigit a totes les administracions públiques de la Comunitat Valenciana, d'adoptar en l'exercici de les seues competències, i de conformitat amb el que s'estableix en l'apartat primer, les mesures necessàries per a procedir a la retirada o eliminació dels elements contraris a la memòria democràtica, sense perjudici de les actuacions que les víctimes, els seus familiars o les entitats memorialistes puguen dur a terme en defensa del seu dret a l'honor i la dignitat.

L'objecte de totes aquestes mesures és evitar qualsevol exaltació de la rebel·lió militar de 1936 i de la repressió de la dictadura, així com que els elements i símbols públics siguen ocasió de trobada i no d'enfrontament, ofensa o greuge.

Així mateix, la disposició addicional primera, apartat 1, de la Llei 14/2017, de 10 de novembre, estableix que en el termini d'un any a partir de l'entrada en vigor de la Llei haurà de fer-se la retirada o eliminació dels elements als quals es refereix l'art. 39, o, en un altre cas, s'iniciarà el procediment d'ofici al qual es refereix el citat precepte. I en el seu apartat 2 ordena a les administracions públiques procedir, en el termini d'un any a partir de la publicació d'aquesta llei, a revisar i invalidar totes les distincions, nomenaments, títols honorífics i altres formes d'exaltació de persones vinculades a la defensa del règim franquista, i que en aquest termini es faran les diligències oportunes que ho certifiquen que seran fetes públiques per les diferents administracions, així com remeses al Govern d'Espanya.

D'igual manera, de conformitat amb l'art. 39.5 i 6, la citada Llei ordena la creació d'una Comissió Tècnica i d'un Comitè Tècnic d'Experts per a la determinació dels elements contraris a la memòria democràtica que no hagen sigut retirats o eliminats voluntàriament i per a que fer-ho o, en un altre cas, s'excepcione la retirada o eliminació en concórrer raons artístiques o arquitectòniques per al seu manteniment. A continuació, la llei preveu per als supòsits de no retirada voluntària de vestigis la iniciació d'ofici per part de la Generalitat d'un procediment per a la seua efectiva retirada (art. 39.7 a 10).

En línia amb això anterior, la disposició transitòria tercera d'aquesta llei estableix que els grups de treball constituïts per a l'elaboració d'un catàleg de vestigis relatius a la guerra civil i la dictadura, en l'àmbit de la Comunitat Valenciana, i per a la retirada d'aquests i la valoració dels supòsits determinants d'excepcionalitat, tots dos adscrits a la conselleria competent en matèria de memòria històrica i democràtica, continuaran realitzant les seues funcions fins que es cree la comissió tècnica prevista en l'article 39.5 i el comitè tècnic d'experts previst en l'article 39.6 d'aquesta llei, els quals els substituiran assumint les seues finalitats i funcions.

Amb la nova organització de l'administració autonòmica produïda pel Decret 5/2019, de 16 de juny, del president de la Generalitat, pel qual es determinen el nombre i la denominació de les conselleries i les seues atribucions, i el Decret 105/2019, de 5 de juliol, del Consell, pel qual estableix l'estructura orgànica bàsica de la Presidència i de les conselleries de la Generalitat, ha tingut lloc una nova distribució competencial, que atribueix a la Conselleria de Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica les competències de recuperació, protecció i

conservació de la memòria democràtica i reconeixement i reparació de les víctimes. Concretament, l'article 163 del Decret 105/2019, de 5 de juliol, del Consell, estableix que correspon a la Direcció General de Qualitat Democràtica, Responsabilitat Social i Foment de l'Autogovern, entre altres, les funcions en matèria de qualitat democràtica (...), recuperació, protecció i conservació de la memòria democràtica i reconeixement i reparació de les víctimes recollides en la Llei 14/2017, de 10 de novembre, de la Generalitat, de memòria democràtica i per a la convivència de la Comunitat Valenciana.

Mitjançant Resolució de 3 de juliol de 2020, de la consellera de Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica, s'adapta la composició i el funcionament de la comissió tècnica de coordinació per a l'elaboració d'un catàleg de vestigis relatius a la guerra civil i la dictadura, en l'àmbit de la Comunitat Valenciana, a la Llei 14/2017, de 10 de novembre, de la Generalitat, de memòria democràtica i per a la convivència de la Comunitat Valenciana, com un grup de treball adscrit a la citada conselleria (DOGV núm. 8853 de 09.07.2020) i per Resolució de 15 de setembre de 2020, de la consellera de Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica, per la qual s'adapta la composició i el funcionament del Comité Tècnic d'Experts per a la valoració de la retirada de vestigis relatius a la guerra civil i la dictadura en la Comunitat Valenciana i dels supòsits determinants d'excepcionalitat (DOGV núm. 8908, de 18.09.2020).

D'acord amb tota l'anterior normativa, correspon a la Comissió Tècnica de Coordinació elaborar en l'àmbit de la Comunitat Valenciana, el catàleg de vestigis relatius a la guerra civil i la dictadura, sobre la base de la informació facilitada per les entitats locals, associacions que tenen entre els seus objectius o activitats els relacionats amb la recuperació de la memòria històrica i el reconeixement de les víctimes de la guerra civil i del franquisme i que desenvolupen les seues activitats principalment a la Comunitat Valenciana, i el conjunt de conselleries de la Generalitat. Així mateix, de conformitat amb l'art. 39.5 de la Llei 14/2017, de 10 de novembre, correspon a la comissió tècnica la formació d'una relació dels elements contraris a la memòria democràtica i la dignitat de les víctimes que hagen de ser retirats o eliminats per no haver sigut retirats o eliminats voluntàriament.

D'una altra part, per decisió de la mateixa Comissió Tècnica de Coordinació en sessió de data 12 de desembre de 2016, es va acordar la publicació d'un informe sobre criteris generals d'actuació sobre els vestigis identificats en el cens.

En atenció de totes aquestes consideracions, la Comissió Tècnica de Coordinació, d'acord amb el que es preveu en l'art. 15, 1 i 3 de la Llei 52/2007, de 26 de desembre, per la qual es reconeixen i amplien drets i s'estableixen mesures en favor dels qui van patir persecució o violència durant la guerra civil i la dictadura i l'art. 39.5 i 6 de la Llei 14/2017, de 10 de novembre, de la Generalitat, de memòria democràtica i per a la convivència de la Comunitat Valenciana,

ACORDA

1.- Aprovar el catàleg de vestigis relatius a la guerra civil i la dictadura en l'àmbit de la Comunitat Valenciana (annex I).

2.- Aprovar la relació dels elements contraris a la memòria democràtica i la dignitat de les víctimes que hagen de ser retirats o eliminats al no haver sigut retirats o eliminats voluntàriament (Annex II).

3.- Aprovar els criteris generals d'actuació sobre els vestigis de la guerra civil i de la dictadura identificats en el catàleg (Annex III).

4.- Donar publicitat a aquest acord, al costat dels seus annexos, per a general coneixement.

5.- Traslladar aquest acord a la Direcció General de Qualitat Democràtica, Responsabilitat Social i Foment de l'Autogovern, als efectes oportuns.

EL DIRECTOR GENERAL DE QUALITAT DEMOCRÀTICA,
RESPONSABILITAT SOCIAL I FOMENT DE L'AUTOGOVERN